

Anna Grabowska-Siwiec¹

Informacja kontrwywiadu RP jako element zasilający polityczny proces decyzyjny

STRESZCZENIE Działalność analityczno-informacyjna służb specjalnych, której efektem końcowym są informacje, analizy, raporty przygotowywane dla decydentów, jest tematem w Polsce mało znanym. Szczególnie ubogo przedstawiają się badania dotyczące informacji przygotowywanych przez służby realizujące zadania kontrwywiadowcze. Rzadko również podkreśla się fakt, że informacja kontrwywiadu, podobnie jak informacja wywiadu, stanowi istotny element zasilający proces decyzyjny realizowany przez ośrodki władzy w Polsce. Może być ona podstawą do budowania i realizacji kierunków polityki bezpieczeństwa państwa oraz ostrzegać przed zagrożeniami zewnętrznymi o charakterze wywiadowczym. Celem niniejszego artykułu jest wskazanie zasad przygotowywania informacji kontrwywiadu oraz ich potencjalnej wartości dla procesu decyzyjnego. Postawiono hipotezę badawczą: informacja kontrwywiadu może być wartościowym elementem wpływającym na proces decyzyjny w obszarze bezpieczeństwa państwa. W artykule wykorzystano metodę analizy raportów jawnych przygotowywanych przez ABW w latach 2010–2015. Ponadto przeprowadzono analizę systemową w kontekście ujmowania systemu politycznego III RP jako całości złożonej z elementów wzajemnie od siebie zależnych (ośrodek decyzyjny – służba kontrwywiadu).

SŁOWA KLUCZOWE kontrwywiad, decydent, informacja kontrwywiadu, bezpieczeństwo

Wprowadzenie

Służby specjalne stanowią jeden z filarów bezpieczeństwa państwa rozumianego jako sprawność władzy i narodu do ochrony jego najważniejszych interesów. Interesy te to: dysponowanie własnym, skutecznym potencjałem bezpieczeństwa;

¹ Dr Anna Grabowska-Siwiec, badaczka niezależna, były oficer kontrwywiadu ABW, e-mail: ankagrabowska@interia.pl, ORCID: 0000-0003-0788-4171.

udział w wiarygodnych systemach bezpieczeństwa międzynarodowego; swoboda korzystania przez obywateli z praw i wolności człowieka bez szkody dla innych osób i bezpieczeństwa państwa; ochrona indywidualna obywateli i zbiorcza ludności przed losowymi i celowymi zagrożeniami; bezpieczne warunki potencjału społeczno-gospodarczego; społeczne i gospodarcze wsparcie bezpieczeństwa (Biała księga, 2013). Państwo zabezpiecza własne interesy m.in. poprzez posiadanie potencjału obronnego i ochronnego, które budowane są także przez służby specjalne.

Pojęcie „służby specjalne” nie zostało do tej pory w Polsce zdefiniowane na gruncie normatywnym. Natomiast w obszarze naukowym wypracowano różne definicje sprowadzające to pojęcie do określania nim służb odpowiadających za wykonywanie zadań wywiadowczych i kontrwywiadowczych (Zalewski, 2005).

Kontrwywiad jest służbą wewnętrzną o uprawnieniach klasyfikujących go jako służbę specjalną, czyli taką, która posługuje się specjalnym zbiorem narzędzi niedostępnych innym służbom (operacyjnymi metodami pracy, m.in. pracą z osobowymi źródłami informacji). Ta definicja oddaje najzwięźlejsze cechy kontrwywiadu. Jego tzw. lustrzanym odbiciem jest wywiad, działający na zewnątrz, tj. poza granicami państwa. Jak wynika bezpośrednio ze słowa, kontrwywiad jest to służba, co do zasady, zajmująca się poszukiwaniem i zwalczaniem wszelkich przejawów działalności obcego wywiadu na terenie kraju (Encyklopedia PWN).

Podstawowym i jednym z głównych narzędzi pracy kontrwywiadu było i jest rozpoznanie osobowe, w tym ujawnianie obcej agentury we własnych strukturach państwowych, a następnie wybór odpowiedniego sposobu działania zmierzającego do zatrzymania/rozpracowania/przewerbowania obcych agentów. Definicję kontrwywiadu poszerzyć należy również o takie cechy jak: zbieranie informacji i podejmowanie aktywności służącej ochronie przed szpiegostwem lub innymi działaniami wywiadowczymi, sabotażem, aktami terroru na rzecz lub w imieniu obcych państw, organizacji albo osób, a także międzynarodowej aktywności terrorystycznej. Służba kontrwywiadu poszukuje przejawów konspiracyjnej działalności wroga (Słoń & Wójcik, 2020). Zadania kontrwywiadu definiowane są również w obszarach takich jak: ochrona tajemnicy państwowej, monitorowanie życia społecznego i politycznego pod kątem zagrożeń dla porządku konstytucyjnego oraz badanie kadr do służby na wysokich stanowiskach państwowych (Kolaszyński, 2016). Zbierane przez kontrwywiad informacje udostępniane są rządowi. Należy podkreślić, iż zbieranie informacji i przekazywanie ich czynnikiem decyzyjnym stoi w działalności tej służby na równi

z rozpracowywaniem i zwalczaniem obcych szpiegów na swoim terenie (Słoń & Wójcik, 2020).

Informacyjną rolę służb wywiadu i kontrwywiadu podkreśla również waga i ważność informacji, jakie służby te zarówno chronią, jak i pozyskują, opracowują, przetwarzają, analizują i przekazują do najwyższych ośrodków decyzyjnych w państwie. Odpowiadają one bowiem za najbardziej wrażliwe dla istnienia państwa sektory i interesy. Na podstawie przekazanych przez służby specjalne, w tym kontrwywiad, materiałów, ośrodki państwowe podejmują kluczowe decyzje (Żebrowski, 2005).

W opinii badaczy służb specjalnych, w tym Sławomira Zalewskiego, działalność służb specjalnych jest w sposób stały związana z kręgami decyzyjnymi (ośrodek władzy, dysponent służb) (Zalewski, 2005). Decydentami najczęściej definiuje się osoby, które są odpowiedzialne za formułowanie, modyfikowanie i prowadzenie polityki i gospodarki państwa. Na poziomie krajowym termin ten obejmuje między innymi: ministrów, urzędników, doradców, członków komisji parlamentarnych, posłów lub pracowników agencji rządowych. Osoby piastujące wymienione stanowiska są potencjalnymi odbiorcami informacji pochodzących z kontrwywiadu.

Proces decyzyjny ma szczególne znaczenie dla działania politycznego, a podejmowanie decyzji jest jednym z kluczowych elementów procesu decyzyjnego. W procesie tym istotną rolę odgrywa, poza ośrodkiem decyzyjnym (Pietraś, 1998), dopływ informacji warunkujący proces decyzyjny. Zbieranie informacji jest zatem istotą wstępnego procesu decydowania. Ważnym aspektem procesu decyzyjnego jest stały dostęp do danych i informacji, które – poddane przetwarzaniu i analizie – dostarczają wiedzy o obserwowanych zjawiskach i procesach (Gruszczak & Bajor, 2019).

Proces wpływu danych pochodzących ze służb kontrwywiadowczych na decyzje podejmowane przez decydentów nie jest w Polsce opisany. Nie był również dotychczas badany. Wynika to przede wszystkim z faktu, iż są to zazwyczaj dane posiadające klauzule niejawności oraz dotyczą kwestii najbardziej wrażliwych dla bezpieczeństwa państwa. Znacznie popularniejsze są rozważania teoretyczne dotyczące modelu procesu decyzyjnego z udziałem służb wywiadowczych, np. proces decyzyjny a cykl wywiadowczy przedstawiony przez Marka Chmaja i Marka Żmigrodzkiego (1996) oraz Sylwię Galij-Skarbińską (2019). W literaturze przedmiotu możemy spotkać liczne przykłady „cyklu wywiadowczego” opisującego uniwersalne zasady, na których powinna opierać się praca informacyjna wywiadu (Herman, 2002; John & Maguire, 2007; Minkina, 2014). Natomiast cykl

kontrwywiadowczy opisał m.in. Andrzej Żebrowski, określając go jako zespół czynności właściwych dla służb kontrwywiadu (Żebrowski, 2010). Zaś próbę charakterystyki normatywnej kategorii czynności analityczno-informacyjnych podjął Piotr Chlebowicz w artykule pt. *Czynności analityczno-informacyjne w polskim porządku prawnym* (2022).

Celem niniejszego artykułu jest wskazanie zasad przygotowywania informacji kontrwywiadu oraz ich potencjalnej wartości dla procesu decyzyjnego. Postawiono hipotezę badawczą: informacja kontrwywiadu może być wartościowym elementem wpływającym na proces decyzyjny w obszarze bezpieczeństwa państwa. Poprzez pojęcie „wartościowa” w aspekcie informacji tworzonej na potrzeby decydentów rozumiemy taką informację, która pomaga podjąć decyzję i wypełnia braki w wiedzy decydenta, których nie może on uzupełnić z innych źródeł. Pytania badawcze wykorzystane w tekście to: jaką wartość mogą mieć materiały informacyjne przygotowywane przez kontrwywiad dla decydentów politycznych? Jakie cechy powinna mieć informacja kontrwywiadu, by była użyteczna dla decydentów politycznych? Czy informacja kontrwywiadu może wzmocnić bezpieczeństwo państwa?

W artykule wykorzystano metodę analizy raportów jawnych przygotowywanych przez ABW w latach 2010–2015. Stanowią one obecnie jedyne jawne informacje wskazujące na konkretne liczbowe dane odnoszące się do przygotowywanych przez kontrwywiad materiałów analitycznych dla rządzących. Żadna polska służba specjalna nie ma ustawowego obowiązku publikowania jawnych raportów o swojej działalności. Decyzja podjęta przez kierownictwo ABW w 2009 r., aby raporty takie publikować, miała prawdopodobnie cel wizerunkowy – budować wizerunek służby wśród obywateli, jako instytucji działającej na ich rzecz, a także poszerzać wiedzę o jej obszarach kompetencyjnych. We wstępie do raportu z 2010 r. ówczesny szef ABW gen. Krzysztof Bondaryk tak tłumaczył sens wydawania raportu:

W naszej pracy każdego dnia dokładamy starań, aby właściwie wywiązać się z zadania ochrony norm zapisanych w konstytucji. Ponadto [...] staramy się sprostać wyzwaniom, które stawia przed nami stale zmieniająca się rzeczywistość. Nowoczesne technologie, kryzys gospodarczy czy niespodziewane wydarzenia wymagają od służb specjalnych nieustannej uwagi, by w porę wychwycić i zwalczyć zagrożenia (Raport, 2010).

Podkreślił on również, że przekazywanie szerszemu odbiorcy informacji o pracy służby (ABW) „powinno być stałą praktyką” (Raport, 2010). Wiele wskazuje na to, że raport był osobistą inicjatywą gen. Bondaryka i nie została ona podjęta przez innych szefów służb specjalnych w Polsce, a po przejściu władzy przez kolejną opcję polityczną w 2015 r. i zmianie na stanowisku szefa ABW jego publikowanie zostało zaniechane.

Zawartość merytoryczna raportów jest bardzo skromna. Skrótowno relacjonują one działania ABW w minionym roku kalendarzowym, odnosząc się do kategorii podstawowych obowiązków ustawowych służby. Wynika to z objęcia działań operacyjno-rozpoznawczych, a także informacyjnych służby, klauzulą tajności i troską o nieujawnianie metod i środków pracy służby. Powoduje to, że na podstawie treści raportów można analizować bardzo niewiele. W zakresie pracy informacyjno-analitycznej raporty wskazują jedynie liczbę przekazanych informacji i bardzo ogólnie ich kategorie tematyczne, nie odnosząc się w żaden sposób do ich treści. Często opis informacji jest tak ogólny, że dla niezających specyfiki służby nie jest możliwe wydzielenie danych pochodzących z kontrwywiadu. Mimo skromnej zawartości raporty te są jedynym dostępnym materiałem badawczym mogącym wskazywać na wagę procesów informacyjno-analitycznych w służbach specjalnych realizujących zadania kontrwywiadowcze. Raporty bowiem, jako jedyne dokumenty pokazują, że ABW przygotowuje i przekazuje dane pochodzące z rozpoznania kontrwywiadowczego decydentom politycznym III RP.

W artykule przeprowadzono także analizę systemową w kontekście ujmowania systemu politycznego III RP jako całości złożonej z elementów wzajemnie od siebie zależnych (ośrodek decyzyjny – służba kontrwywiadu) (Kowalski, Lamentowicz & Winczorek, 1978). Autorka odniosła się również do własnych doświadczeń w pracy analitycznej kontrwywiadu.

Proces decyzyjny a informacja kontrwywiadu

Modele procesu decyzyjnego z udziałem służb specjalnych najczęściej uwzględniają udział danych pochodzących z wywiadu (np. proces decyzyjny a cykl wywiadowczy przedstawiony przez Chmaja i Żmigrodzkiego, 1996). Wpływ informacji kontrwywiadowczej na proces decyzyjny jest tożsamy z wpływem informacji wywiadowczej. Dotyczy jedynie innego obszaru zagrożeń – aktywności obcych wywiadów na terenie państwa, organizacji podejmujących działalność o charakterze terrorystycznym czy zagrożeń dla konstytucyjnego porządku.

Pojawienie się informacji o problemie istotnym dla prawidłowego funkcjonowania państwa może być efektem działań prowadzonych przez służbę kontrwywiadu rutynowo bądź na bezpośrednie zapotrzebowanie podmiotu decyzyjnego. Skuteczność działań „sygnalizacyjnych” kontrwywiadu jest ściśle związana z częstotliwością i precyzyjnością stawianych mu zadań i oczekiwań. Ten zakres relacji służb specjalnych z decydentami jest oceniany przez badaczy tematu jako wadliwy i słabo działający. Implikuje on działanie kontrwywiadu, poprzez jego szefów i dyrektorów poszczególnych pionów, ukierunkowane na podejmowanie decyzji, które mogłyby spełnić oczekiwania odbiorców.

Informacje przygotowywane przez kontrwywiad powinny charakteryzować konkretne cechy. Przede wszystkim powinny być użyteczne, wiarygodne i dokładne, a także terminowo przygotowywane, posiadać odpowiedni poziom szczegółowości i agregacji, zostać w odpowiednim trybie zaprezentowane. Ważnym aspektem przygotowywania danych kontrwywiadowczych dla decydentów politycznych jest unikanie ulegania wpływom politycznym, wynikającym ze zbyt bliskich relacji interpersonalnych decydentów i twórców informacji.

Bezstronnie przygotowana informacja kontrwywiadu może stanowić jeden z elementów decyzji decydenta politycznego, który następnie poddaje ją etapowi analizy i rozpowszechniania. To właśnie politycy muszą dokonać wyboru, jakie informacje kontrwywiadu wykorzystać, a następnie ponosić odpowiedzialność za podjęte decyzje. Ostateczne przygotowanie wariantów decyzji i ich wybór jest zarezerwowany tylko i wyłącznie dla decydenta politycznego. Implementacja decyzji oraz jej skutki mogą zmusić decydenta do jej modyfikacji. Obserwacja efektów wprowadzenia decyzji może wymagać ponownego zwrócenia się do służby kontrwywiadu o przygotowanie kolejnych danych.

W anglojęzycznej literaturze odnoszącej się do działania służb wywiadowczych zwraca się uwagę na problem powstrzymywania się decydentów od szukania opinii i danych pochodzących z wywiadu. Ta sama sytuacja ma miejsce w przypadku danych z kontrwywiadu. Decydenci unikają stawiania zadań służbie kontrwywiadu, gdyż boją się, że będzie ona oceniała podejmowane przez nich decyzje i działania polityczne, a także uwypuklała słabości podejmowanych działań politycznych (rozważania w oparciu o model wpływu wywiadu na działania polityczne opisany przez Galij-Skarbińską, 2019).

Optymalnym efektem współpracy służb kontrwywiadowczych i decydentów politycznych byłoby połączenie obiektywnej analizy danych kontrwywiadowczych oraz danych dotyczących sytuacji politycznej i na tej podstawie podjęcie

decyzji politycznej. W tym ujęciu informacja kontrwywiadu miałaby i powinna mieć istotne znaczenie dla interesów państwowych.

Struktury służb kontrwywiadowczych odpowiedzialne za przygotowywanie materiałów analityczno-informacyjnych

Istniejące w Polsce obecnie dwie służby specjalne posiadające w zakresie zadań działania o charakterze kontrwywiadowczym, tj. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW) i Służba Kontrwywiadu Wojskowego (SKW), dysponują również jednostkami organizacyjnymi odpowiedzialnymi za analizę wytwarzanych przez pionierzy operacyjne informacji na potrzeby odbiorców zewnętrznych. W pionierach tych realizowane są czynności analityczno-informacyjne. Nad definicją tych czynności w aspekcie prawnym pochylił się wspomniany wcześniej Chlebowicz, stwierdzając, że stanowią one opracowywanie informacji uzyskanych przez służby specjalne z wykorzystaniem nowoczesnych metod gromadzenia i przetwarzania informacji, w tym zwłaszcza ich analizy (Chlebowicz, 2022, s. 26). W literaturze przedmiotu odnaleźć można rozmaite typy analiz. Posiadający doświadczenie w pracy w Urzędzie Ochrony Państwa Jerzy Konieczny rozróżnia:

Czymś innym jest bowiem analiza informacji wywiadowczej (wpływająca na kierunki lub konkretne działania w polityce międzynarodowej), czymś innym strategiczna analiza kontrwywiadowcza (służąca np. optymalizacji metodyki ochrony informacji), taktyczna analiza kontrwywiadowcza (wspomagająca rozwiązanie konkretnej sprawy szpiegowskiej), strategiczna analiza kryminalna [...] czy taktyczna analiza kryminalna (Konieczny, 2012, s. 7).

W przypadku SKW ustawa o SKW oraz SWW w art. 19 przewiduje: „Szefowie SKW i SWW, każdy w zakresie swojej właściwości, powiadamiając Ministra Obrony Narodowej, przekazują niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesowi Rady Ministrów informacje mogące mieć istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i międzynarodowej pozycji Rzeczypospolitej Polskiej” (Ustawa, 2006).

Podobne zadanie wskazuje szefowi ABW art. 18 ustawy o ABW oraz AW: „Szefowie Agencji, każdy w zakresie swojej właściwości, przekazują niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesowi Rady Ministrów informacje mogące mieć istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i międzynarodowej pozycji

Rzeczypospolitej Polskiej” (Ustawa, 2002). W przypadku uzyskania informacji właściwych dla poszczególnych resortów, dane te przekazywane są właściwemu ministrowi.

Od 2018 r. w ABW za działalność analityczno-informacyjną odpowiada Departament Informacji, Analiz i Prognoz (Departament VIII) (Zarządzenie..., 2018). W latach 2012–2018 ten rodzaj działalności ABW znajdował się w Biurze Ewidencji i Analiz (Biuro E). Stworzenie niezależnej jednostki organizacyjnej odpowiadającej za przygotowanie materiałów analitycznych dla odbiorców zewnętrznych jest wskazaniem, że uznano tę formę działalności ABW za istotną i ważną dla funkcjonowania tej instytucji.

W statucie SKW nazwy poszczególnych biur mają jedynie numery (Zarządzenie..., 2021), trudno jest na tej podstawie ustalić, które z nich odpowiada za działalność o charakterze analityczno-informacyjnym. W przeszłości nazwy biur były odkryte. Stanisław Hoc dokonał analizy struktur SKW za lata 2006–2011, z której wynika, że od 2008 r. do 2011 r. w SKW funkcjonował Zarząd Studiów i Analiz. Jego zadania w styczniu 2011 r. przekazano m.in. Zarządowi Operacyjnemu, Zarządowi Ochrony Ekonomicznych Interesów Sił Zbrojnych, Zarządowi Ochrony Sił Zbrojnych (jednostkom realizującym działania o charakterze operacyjnym) i Gabinetowi Szefa. Miało to usprawnić i zdynamizować realizację czynności analityczno-informacyjnych (Konieczny, 2012, s. 312–313).

Ogólnie dostępna jest wiedza o kształtowaniu się pionu analitycznego w wewnętrznej cywilnej służbie specjalnej, tj. w UOP, a następnie w ABW. Twórcy Biura Analiz i Informacji (BAI, powstało wraz z utworzeniem UOP w 1990 r.), m.in. Piotr Niemczyk i Bartłomiej Sienkiewicz opowiadali w wywiadach (Chlasta, 2014), jaki przyświecał im cel podczas tworzenia tej jednostki. Bartłomiej Sienkiewicz wskazał, że „BAI powstało, by weryfikować informacje operacyjne. Praca operacyjna powinna zaczynać się tam, gdzie kończy się możliwość zdobywania informacji jawnej. Ten system wymuszał na pionach operacyjnych rzeczywistość, a nie fikcyjną pracę” (Chlasta, 2014, s. 161). Było to nowoczesne i praktyczne podejście do informacji. Miało na celu skuteczne łączenie wiedzy operacyjnej i tej pochodzącej z tzw. białego wywiadu na rzecz przygotowywania materiałów dla decydentów. Niestety nie przetrwało zbyt długo. Stanisław Hoc wskazuje, że na przeszkodzie stworzeniu zdrowego balansu między pracą operacyjną i analityczną w UOP stawały kwestie personalne, w tym brak decyzyjności kierownictwa. W 1997 r. zlikwidowano BAI, co spowodowało zaprzestanie prowadzenia systematycznej analizy ogólnodostępnych bieżących informacji pod kątem oceny zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa (Konieczny, 2012, s. 310).

W ABW (utworzona w 2002 r. po likwidacji UOP) na początku jej istnienia nie było struktury koordynującej pracę analityczno-informacyjną. Część obowiązków koordynacyjnych spoczywało na Gabinetie Szefa. Każda z jednostek operacyjnych dysponowała własnym wydziałem realizującym działania analityczno-informacyjne. Nie prowadzono systemowego monitoringu źródeł otwartych w kontekście zadań ABW, tak jak działa się to w BAI na potrzeby UOP (Konieczny, 2012, s. 315).

W 2007 r. powołano w strukturze ABW Centrum Analiz. Po raz pierwszy w historii tej służby powstała jednostka analityczno-informacyjna gromadząca wszystkie, w tym operacyjne i śledcze, dane. Jednostka ta została zlikwidowana w 2012 r. Dopiero w 2018 r., jak wyżej wspomniano, przywrócono w ABW niezależną jednostkę organizacyjną realizującą zadania analityczno-informacyjne (Konieczny, 2012, s. 315).

Zmienność usytuowania pionu analitycznego, jaki możemy obserwować w historii największej polskiej służby specjalnej (ABW), jest dowodem na brak właściwej oceny wagi informacji kontrwywiadu zarówno dla procesu decyzyjnego, jak i bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Jest także wyrazem niezrozumienia dla warsztatu analityka służb specjalnych. Można również postawić tezę, że jest wyrazem braku zainteresowania produktami analityczno-informacyjnymi pochodzącymi z tej służby ze strony decydentów. Nie są bowiem odosobnione przypadki publicznych wypowiedzi polskich polityków sprawujących wysokie stanowiska państwowe wyrażające brak zaufania do polskich służb specjalnych. Przejawia się on m.in. unikaniem korzystania z bezpiecznych systemów łączności, w tym z zabezpieczonego przez ABW systemu łączności CATEL lub z systemu łączności MSWiA czy też sieci Milnet-Z należącej do MON. Medialne doniesienia wskazują, że spośród najważniejszych osób w państwie aż 70% w codziennej korespondencji służbowej, także tej o charakterze „zastrzeżone”, korzysta z komercyjnego komunikatora WhatsApp, a 17% z komunikatora Signal (MC, 2021). Jest to wyraźny sygnał, że rekomendacje polskiego kontrwywiadu w tym zakresie nie są przez polityków traktowane poważnie.

Informacja kontrwywiadu – zasady tworzenia

W literaturze przedmiotu możemy spotkać liczne przykłady „cyklu wywiadowczego” opisującego uniwersalne zasady, na których powinna opierać się praca informacyjna wywiadu (Herman, 2002; John & Maguire, 2007). Podobnie złożony i wymagający jest proces pozyskiwania i opracowywania informacji

kontrwywiadu. Mierzy się on bowiem z analogicznymi wyzwaniem, takimi jak: postępowanie z dużą ilością napływających informacji, ocena ich wiarygodności, poszukiwanie brakujących faktów oraz samo tworzenie informacji dla odbiorcy zewnętrznego. Cały ten proces wymaga dużego profesjonalizmu i określonej metodologii (Minkina, 2014). Cykl kontrwywiadowczy opisał m.in. Żebrowski, określając go jako zespół czynności właściwych dla służb kontrwywiadu, składający się z następujących etapów:

1. planowanie i ukierunkowanie pracy operacyjnej kontrwywiadu na podstawie istniejących zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego państwa w powiązaniu z jego otoczeniem zewnętrznym, sposobów zdobywania informacji oraz kontrola efektywności działania jednostek zajmujących się jej gromadzeniem;
2. gromadzenie, poszukiwanie sygnałów dotyczących zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i przekazywanie ich do dalszej obróbki;
3. przetwarzanie, weryfikacja zdobytych informacji i materiałów, które potwierdzają istniejące zagrożenia, analiza, ocena i interpretacja;
4. wszczęcie rozpracowania operacyjnego przy użyciu niejawnych środków postępowania, zbieranie informacji [...];
5. przekazywanie, dystrybucja danych kontrwywiadowczych dla uprawnionych użytkowników (Żebrowski, 2010, s. 248).

Podstawowym wyzwaniem kontrwywiadu jest udzielenie odpowiedzi na zapotrzebowanie konsumentów, tj. tych, którzy służbę kontrwywiadowczą mają prawo i obowiązek zadaniować. Bardzo negatywnie na pracę informacyjną służby wpływa sytuacja, kiedy ona sama musi decydować, co będzie atrakcyjne i ciekawe dla potencjalnego odbiorcy. Prowadzi to do wielu wypaczeń w relacjach służba – decydent. W ostateczności może zdecydować o niewydolności służby i braku reakcji na rzeczywiste problemy i zagrożenia.

Proces formułowania odpowiedzi na zapotrzebowanie decydenta jest także złożony i długotrwały. Polega on bowiem na alokacji sił i środków służby, którymi są przede wszystkim narzędzia pracy operacyjno-rozpoznawczej, tak by móc rzetelnie i wyczerpująco obowiązek ten spełnić. Warto tu podkreślić, że praca operacyjno-rozpoznawcza w kontrwywiadzie to działalność o charakterze długotrwałym i nie daje ona możliwości zebrania wartościowych informacji w krótkim czasie.

Istotnym procesem po pozyskaniu tzw. surowych danych jest przekształcenie ich w taki sposób, by był czytelny dla odbiorcy. Jednocześnie ważne jest,

by proces ten odbywał się w warunkach obiektywizmu i profesjonalizmu. Celowi temu powinna służyć zasada oddzielenia procesu analitycznego od procesu pozyskiwania. Praktycznym świadectwem tego jest właśnie oddzielenie biura analitycznego od jednostek operacyjnych w strukturze ABW. Warto w tym miejscu podkreślić, iż w związku z faktem tak ważnego obowiązku obiektywizmu i profesjonalizmu, jaki spoczywa na jednostce analitycznej, jej kadry powinien cechować sprawny analityczny warsztat i swego rodzaju elitarność. To tu bowiem powinien nastąpić proces formułowania problemu na potrzeby odbiorcy, który opiera się na pytaniach: Kto? Co? Kiedy? Gdzie? Dlaczego? W jaki sposób? (Minkina, 2014, s. 172).

Równie ważnym aspektem pracy informacyjnej kontrwywiadu jest dystrybucja pozyskanych i wytworzonych danych. Jest ona prostym zagadnieniem w sytuacji, kiedy służba została odpowiednio zadaniowana i wskazano, kto i czym jest zainteresowany. W przypadku braku jednoznacznie sformułowanych zapytań służba staje przed samodzielnym decydowaniem komu i co może przekazać. Na tym etapie ponownie może pojawić się kwestia zadowalania lub niesprawiania przykrości decydentowi pozyskanymi informacjami. Jest to bardzo poważny problem dla służby, który realnie osłabia jej działania. Zagadnienie komu, co a nawet, czy w ogóle przekazywać informację poza służbę, pochłania jej siły, środki i czas. Może prowadzić też do naturalnych wypaczeń informacyjnych – analitycy będą przygotowywać informacje mające zadowolić odbiorców, a nie być obiektywnym obrazem rozpoznanej przez służbę rzeczywistości. Podobnie będzie wyglądał efekt pracy analitycznej/informacyjnej służby w przypadku ręcznego sterowania służbą z pominięciem procedur.

Kwestię wyodrębnienia pionów analitycznych od pionów operacyjnych, a więc tych przetwarzających informację od tych ją pozyskujących, niektórzy badacze postrzegają jako wadę cyklu kontrwywiadowczego. Konieczny wskazuje, że podział ten był w pewnym momencie rozwoju służb (po okresie zimnej wojny) podejściem nowatorskim. Natomiast obecnie „rysuje się potrzeba ponownego przemyślenia tej kwestii” (Konieczny, 2012, s. 11). Wynika to z faktu „zalewu informacyjnego”, z jakim mamy do czynienia w obecnych czasach. Politycy/decydenci sami lub za pośrednictwem komórek wsparcia są w stanie zapewnić sobie większość bieżących informacji. Natomiast według Koniecznego potrzeba skorzystania z usług informacyjnych wywiadu/kontrwywiadu powstaje w sytuacji, kiedy pojawiają się problemy „o charakterze nietradycyjnym” (Konieczny, 2012, s. 12). W tej sytuacji to komórka pozyskująca dane jest najlepiej zorientowana w ich specyfice i tam potencjalnie analityk może

uzyskać tę „nietradycyjną” wiedzę. Taki charakter ma współczesny kontrwywiad zmieniający się wraz z nowymi środkami pracy wywiadu. Inaczej postrzegane są obecnie metody łączności i sposób realizacji zadań operacyjnych wywiadu – zmieniły się diametralnie i często wkroczyły w obszary dotychczas uważane za neutralne (np. gry komputerowe, fora dyskusyjne, sklepy internetowe²).

Dlatego też tradycyjny sposób przygotowywania analiz, rozumiany jako bardzo szczegółowy i długotrwały proces, jest z punktu widzenia diagnozowania współczesnych zagrożeń wywiadowczych nieatrakcyjny, a przede wszystkim nieefektywny. Analityk danych kontrwywiadowczych po pierwsze musi skupiać się dokładnie na tym, czego oczekuje odbiorca. Jak definiuje to wspomniany powyżej Konieczny, „Analityk powinien wiedzieć, jakie sprawy «spędzają sen z oczu» decydenta i traktować je jako priorytety” (Konieczny, 2012, s. 12). Po drugie analityk powinien być osobą kreatywną i niekonwencjonalną w podejściu do problemu. Pożądane jest również, by problem, którym się zajmuje, „znał od podszewki”. Wówczas jego kreatywność może być umocowana w doświadczeniu i wiedzy. W ocenie autorki współczesne zagrożenia wywiadowcze w znacznej mierze są możliwe do zinterpretowania i ocenienia tylko przez te osoby, które posiadają doświadczenie w pracy kontrwywiadowczej. Rozumieją sposób pozyskiwania informacji – czynności operacyjno-rozpoznawcze oraz naturę wywiadu. A tylko informacje „gorące” i silnie osadzone w rzeczywistości pozostają w zainteresowaniu decydentów i pozwalają skutecznie reagować na bieżące zagrożenia.

W tym kontekście warto zwrócić uwagę na dane dotyczące pracy informacyjnej ABW, które możemy znaleźć w ogólnodostępnych źródłach. Na swojej stronie informuje ona, że „Opracowywane przez ABW materiały mają formę raportów, informacji sygnałnych, analiz oraz biuletynów tematycznych i poświęcone są takim zjawiskom, jak:

- szpiegostwo;
- terroryzm i ekstremizmy polityczne;
- zagrożenia dla podstaw ekonomicznych państwa;
- korupcja osób pełniących funkcje publiczne” (www.abw.gov.pl, 2024).

Analiza ogólnodostępnych komunikatów dotyczących pracy analityczno-informacyjnej służby kontrwywiadowczej jest jedyną drogą ustalenia, czy

² Ten rodzaj łączności wywiadowczej został wykorzystany w przypadku siatki szpiegowskiej składającej się z 16 osób zatrzymanych przez ABW w 2023 r. Rekrutujące ich rosyjskie GRU (wywiad wojskowy) korzystało głównie z mediów społecznościowych takich jak Telegram (Bolanowski, 2023).

informacje pochodzące z kontrwywiadu zostały w jakikolwiek sposób wykorzystane przez decydentów, choćby przez sam fakt, że mieli okazję się z nimi zapoznać. Raporty dotyczące swojej działalności ABW publikowała w latach 2010–2015. Jak wyżej wspomniano, jest to swoisty ewenement w działalności polskich służb specjalnych, gdyż żadna inna polska służba specjalna ani wcześniej, ani potem takich raportów nie publikowała. Przeanalizował je z perspektywy szeroko rozumianej problematyki ochrony kontrwywiadowczej Bolesław Sprengel (2016). Niniejszy artykuł skupia się na tych danych pochodzących z raportów ABW, które wskazują, ile z podanych w nich informacji pochodzi z kontrwywiadu. Nie zawsze jest to opisane w sposób jasny i przejrzysty. W 2010 r. ABW podała, że sporządziła 118 opracowań monograficznych, w tym 20 dotyczących zagrożeń kontrwywiadowczych (Raport, 2010). W pozostałych raportach wiadomość o przekazaniu informacji kontrwywiadowczych jest opisywana niejednoznacznie. W raporcie z działalności ABW z 2011 r. znajduje się stwierdzenie: „Agencja sporządziła ponad 200 raportów, opracowań monograficznych i materiałów informacyjnych” w obszarach: bezpieczeństwa ekonomicznego, bezpieczeństwa energetycznego, zagrożeń o charakterze terrorystycznym i cyberbezpieczeństwa (Raport, 2011). Wprost nie wyróżniono danych z kontrwywiadu, choć takie zagrożenia jak wpływ obcych wywiadów na bezpieczeństwo energetyczne kraju było i nadal jest zagadnieniem rozpoznawanym przez ABW. W roku 2012 raport z działalności ABW informował, że „sporządzono ponad 200 produktów analityczno-informacyjnych w tym dotyczących zagrożeń ze strony obcych służb specjalnych oraz kontrwywiadowczej ochrony strategicznie ważnych sektorów gospodarki [...]” (Raport, 2012). W 2013 r. było to ponad 300 raportów, opracowań monograficznych i materiałów informacyjnych dotyczących m.in. zagrożeń ze strony obcych służb specjalnych (Raport, 2013). W raporcie z 2014 r. znajduje się informacja, że ABW sporządziła ponad 320 takich opracowań i dotyczyły one m.in.: zagrożeń związanych z konfliktem rosyjsko-ukraińskim, zagrożeń ze strony obcych służb specjalnych, w tym w stosunku do strategicznych sektorów gospodarki (Raport, 2014), co można interpretować jako dane z kontrwywiadu. Zwraca uwagę fakt, że większość danych analityczno-informacyjnych przekazywanych poza służbę decydentom dotyczy raczej sektora ekonomicznego niż zagrożeń *stricte* kontrwywiadowczych. Wynika to m.in. z faktu, że w zainteresowaniu opcji politycznej pozostającej przy władzy w Polsce w okresie, kiedy raporty powstawały, znajdowały się raczej problemy ekonomiczne kraju – utrzymanie dyscypliny budżetowej, ograniczenie

przestępczości ekonomicznej, światowy kryzys ekonomiczny niż kwestia zagrożeń wywiadowczych.

Coroczne publikowanie jawnych raportów z działalności ABW, z uwzględnieniem działalności analityczno-informacyjnej, zostało zapoczątkowane, jak wyżej wspomniano, w okresie, gdy szefem Agencji był gen. Krzysztof Bondaryk. Po zmianie na stanowisku szefa ABW w 2015 r. (kiedy funkcję tę objął prof. dr hab. płk. Piotr Pogonowski) nie opublikowano kolejnych jawnych raportów z działalności ABW. Natomiast odnośniki do wszystkich opublikowanych dotychczas raportów zostały usunięte z oficjalnej strony internetowej Agencji (demagog, 2018). W ten sposób odcięto opinię publiczną od choćby szczątkowej wiedzy o działalności ABW, w tym w obszarze analityczno-informacyjnym.

Trudno jednoznacznie ocenić, jaka jest rzeczywista ilość przekazywanych decydującym informacji kontrwywiadu. Jeszcze trudniej odnieść się do ich merytorycznej roli dla decydentów. W Polsce nie ma zwyczaju publicznego odnoszenia się polityków do tego rodzaju materiałów i wskazywania, że przysłużyły się one do podjęcia takiej czy innej decyzji rządzących. Nie zmienia to faktu, iż mogą one stanowić bardzo ważne ogniwo procesu decyzyjnego i realnie wspierać ten proces oraz przyczyniać się do jego sprawnego i efektywnego przebiegu.

Rekomendacje

Celem informacji kontrwywiadu, a wcześniej analizy kontrwywiadowczej, jest wypracowanie danych umożliwiających decydującym podjęcie określonej decyzji. Przekazywany decydującemu materiał ma za zadanie wyposażyć go w maksymalny zasób wiedzy.

Informacja kontrwywiadu poza tym, że powinna być merytorycznie poprawna, przekazana odbiorcy we właściwym czasie, powinna go również zainteresować i przekonać do stawianych w niej tez. Ważne jest też, by w swojej treści nie dekonspirowała niejawnego źródła informacji. Należy bowiem pamiętać, że dane pochodzące z wyników pracy operacyjno-rozpoznawczej objęte są klauzulą „tajne” lub „ściśle tajne”. Nawet pokusa uatrakcyjnienia informacji przez podanie jej źródła pochodzenia może stanowić zagrożenie zarówno dla jej źródła, a także dla wiarygodności samej służby. Wiarygodność i skuteczność działania służby specjalnej leży bowiem również w fakcie niejawności jej metod i sposobu działania.

Warto w tym miejscu podkreślić, iż w związku z faktem tak ważnego obowiązkowo obiektywizmu i profesjonalizmu, jaki spoczywa na jednostce analitycznej, jej kadry powinna cechować wysoka kompetentność i swego rodzaju elitarność

analityczna. Jak wyżej wspomniano, analityk kontrwywiadu powinien posiadać wiedzę „nieoczywistą”, nie pochodzącą ze źródeł otwartych, które ze swej natury dostępne są wszystkim. Powinien również posiadać doświadczenie kontrwywiadowcze i wąską specjalizację umożliwiającą mu ocenę nieoczywistych zjawisk, a przy tym wszystkim warsztat i biegłość analityka. Pozyskanie i utrzymanie tak wykwalifikowanych kadr przez służbę kontrwywiadowczą jest procesem długotrwałym i winno być prowadzone z pełną świadomością i odpowiednim nakładem środków.

Skuteczność pracy informacyjnej służb kontrwywiadu jest też ściśle związana z decydentami, którymi są politycy rządzący państwem. Jak pisze Zbigniew Siemiątkowski w swoim artykule *Rola i miejsce wywiadu w procesie podejmowania decyzji politycznych* (2016), w świecie demokratycznym problemem jest nie tylko nieskuteczna kontrola nad wywiadem, co można odnieść także do służb kontrwywiadowczych, ale także fakt, że politycy nie umieją korzystać z ich – wywiadu i kontrwywiadu – pracy. Umiejętność trafnego i sensownego wykorzystania pracy informacyjnej służb kontrwywiadowczych musi wyjść poza osobiste uprzedzenia bądź fantazje polityków. Często albo fascynują się oni jego metodami działania, albo deprecjonują całkowicie wysiłek służby. Nie doceniają natomiast wagi właściwie przygotowanej informacji kontrwywiadu dla procesu rządzenia państwem. Ten brak docenienia pracy informacyjnej służby wyraża się w polskim systemie politycznym brakiem systematycznego i rutynowego zadaniowania służb specjalnych, a szczególnie służb kontrwywiadowczych, oraz egzekwowania stawianych im zadań. Skutkuje to nieustającym zaburzeniem cyklu kontrwywiadowczego, a w efekcie niewydolnością systemu zasilania decydentów informacją kontrwywiadu.

Działalność informacyjno-analityczna stanowi bardzo ważny odcinek współczesnego kontrwywiadu, jest to standard nie zawsze doceniany przez kierownictwa służb. A fakt jest taki, że kierownictwo służb specjalnych w Polsce jest ściśle powiązane z aktualnie rządzącą partią polityczną. Podniesienie świadomości wartości informacji kontrwywiadu w środowisku decydentów i polityków mogłoby realnie wpłynąć zarówno na sposób jej przygotowania w służbach kontrwywiadowczych, jak i sposób jej wykorzystania w procesie decyzyjnym. Wszystkie te elementy mogłyby mieć realny wpływ na poziom bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, którego ochrona należy do podstawowych zadań służb kontrwywiadowczych, szczególnie w aspekcie konfliktu zbrojnego za naszą wschodnią granicą.

Bibliografia

- Biała księga (2013). *Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*. Pobrano z lokalizacji: <https://archiwum2019-bip.mon.gov.pl/polityka-bezpieczenstwa/artukul/do-pobrania/biaa-ksiega-bezpieczenstwa-narodowego-rp-10325479/> [dostęp: 1.08.2023].
- Bolanowski, R. (2023, 23 sierpnia). „The Washington Post” ujawnia, jak Rosjanie rekrutowali szpiegów w Polsce. Mieli wysadzać pociągi. *Wyborcza.pl*. Pobrano z lokalizacji: <https://rzeszow.wyborcza.pl/rzeszow/7,34962,30104700,the-washington-post-ujawnia-jak-rosjanie-rekrutowali-szpiegow.html> [dostęp: 20.03.2024].
- Chlasta, G. (2014). *Czterech. Brochowicz, Miodowicz, Niemczyk, Sienkiewicz*. Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca.
- Chlebowicz, P. (2022). Czynności analityczno-informacyjne w polskim porządku prawnym. *Prawo w Działaniu*, 51, 18–31.
- Chmaj, M. & Żmigrodzki, M. (1996). *Wprowadzenie do teorii polityki*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Demagog.org.pl (2018, 17 grudnia). *(Nie)jawne raporty z działalności ABW*. Pobrano z lokalizacji: <https://demagog.org.pl/wypowiedzi/niejawne-raporty-z-dzialalnosci-abw/> [dostęp: 27.08.2023].
- Encyklopedia PWN. Hasło: *kontrwywiad*. Pobrano z lokalizacji: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/kontrwywiad;4008844.html> [dostęp: 19.03.2024].
- Galij-Skarbińska, S. (2019). *Model zmiany cywilnych służb specjalnych w Polsce w latach 1989–1990. Powstanie Urzędu Ochrony Państwa*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Gruszczak, A. & Bajor, P. (2019). Między wiedzą a władzą – o związkach między informacją, wiedzą i bezpieczeństwem. W: A. Gruszczak & P. Bajor (red.), *Między wiedzą a władzą: bezpieczeństwo w erze informacji* (s. 9–10). Kraków: Wydawnictwo Księgarnia Akademicka.
- Herman, M. (2002). *Potęga wywiadu*. Warszawa: Bellona.
- John, T. & Maguire, M. (2007). *Criminal intelligence and the National Intelligence Model*. Devon: Willan Publishing.
- Kolaszyński, M. (2016). *Status ustrojowy polskich służb specjalnych po 1989 roku*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Konieczny, J. (red.) (2012). *Analiza informacji w służbach policyjnych i specjalnych*. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Kowalski, J., Lamentowicz, W. & Winczorek, P. (1978). *Teoria państwa*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- MC (2021, 14 października). *Najważniejsze osoby w państwie komunikowały się na WhatsAppie. Królowało łamanie procedur i prowizorka*. Pobrano z lokalizacji: <https://www.newsweek.pl/polska/polityka/rzadowy-komunikator-dworczyk-budowal-wlasnego-whatsapp/fj7bcfv> [dostęp: 20.03.2024].
- Minkina, M. (2014). *Sztuka wywiadu w państwie współczesnym*. Warszawa: Bellona, Oficyna Wydawnicza RYTM.
- Pietraś, Z.J. (1998). *Decydowanie polityczne*. Warszawa – Kraków: Wydawnictwo Naukowe PWN.

- Raport (2010). *Raport z działalności Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w 2010 r.* Pobrano z lokalizacji: <https://web.archive.org/web/20110701080538/http://www.abw.gov.pl/download.php?s=1&id=902> [dostęp: 27.08.2023].
- Raport (2011). *Raport z działalności Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w 2011 r.* Pobrano z lokalizacji: <https://www.abw.gov.pl/dokumenty/zalaczniki/1/1-1099.pdf> [dostęp: 27.08.2023].
- Raport (2012). *Raport z działalności Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w 2012 r.* Pobrano z lokalizacji: <https://docplayer.pl/amp/5515130-Agencja-bezpieczenstwa-wewnetrznego-raport-z-dzialalnosci-agencji-bezpieczenstwa-wewnetrznego-w-2012-r.html> [dostęp: 27.08.2023].
- Raport (2013). *Raport z działalności Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w 2013 r.* Pobrano z lokalizacji: <https://demagog.org.pl/wypowiedzi/niejawne-raporty-z-dzialalnosci-abw/> [dostęp: 27.08.2023].
- Raport (2014). *Raport z działalności Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w 2014 r.* Pobrano z lokalizacji: https://infolupki.pgi.gov.pl/sites/default/files/czytelnia_pliki/1/raport_2015_int.pdf [dostęp: 27.08.2023].
- Siemiątkowski, Z. (2016). Rola i miejsce wywiadu w procesie podejmowania decyzji politycznych. W: Z. Siemiątkowski & A. Zięba (red.), *Służby specjalne w państwie demokratycznym* (s. 37–47). Warszawa: Difin.
- Słoń, M. & Wójcik, S. (2020). *Tajemnice wywiadu wewnętrznego*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza RYTM.
- Sprengel, B. (2016). Ochrona kontrwywiadowcza realizowana przez ABW w świetle jej raportów z lat 2009–2014. W: Z. Siemiątkowski & A. Zięba (red.), *Służby specjalne we współczesnym państwie* (s. 66–77). Warszawa: Dom Wydawniczy ELIPSA.
- Ustawa (2006). *Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego* (Dz.U. 2006 nr 104 poz. 709, art. 19 ust. 1).
- Ustawa (2002). *Ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu* (Dz.U. 2002 poz. 812).
- www.abw.gov.pl (2024). *Analizy i informacje*. Pobrano z lokalizacji: <https://www.abw.gov.pl/pl/zadania/analizy-i-informacje/51,Analizy-i-informacje.html> [dostęp: 19.03.2024].
- Zalewski, S. (2005). *Służby specjalne w państwie demokratycznym*. Warszawa: Akademia Obrony Narodowej.
- Zarządzenie (2018). *Zarządzenie nr 163 Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 września 2018 r. w sprawie nadania statutu Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego*.
- Zarządzenie (2021). *Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 5 listopada 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu Służbie Kontrwywiadu Wojskowego* (M.P. 2021.1048).
- Żebrowski, A. (2005). *Ewolucja polskich służb specjalnych. Wybrane obszary walki informacyjnej (wywiad i kontrwywiad w latach 1989–2003)*. Kraków: Wydawnictwo Abrys.
- Żebrowski, A. (2010). *Wywiad i kontrwywiad XXI wieku*. Lublin: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie.

Information from the Polish counterintelligence as an element of powering the decision-making process

SUMMARY The analytical and information activities of special services, the final result of which are information, analyzes and reports prepared for decision-makers, is a little-known topic in Poland. Research on information prepared by services carrying out counterintelligence tasks is particularly poor. The fact that counterintelligence information, just like intelligence information, is an important element feeding the decision-making process carried out by the centers of power in Poland is rarely emphasized. It can be the basis for building and implementing the directions of state security policy and warning against external intelligence threats. The aim of this article is to indicate the principles of preparing counterintelligence information and their potential value for the decision-making process. A research hypothesis was formulated: counterintelligence information may be a valuable element influencing the decision-making process in the area of state security. The article uses the method of analyzing public reports prepared by the Internal Security Agency in 2010–2015. Moreover, a systemic analysis was carried out in the context of viewing the political system of the Third Polish Republic as a whole composed of interdependent elements (decision-making center – counterintelligence service).

KEYWORDS counterintelligence, decision-maker, counterintelligence information, security

Data przekazania artykułu: 21.03.2024; data zaakceptowania artykułu: 2.06.2024.